

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 40 (6308)

• Otrdien, 1992. gada 9. jūnijā

• Cena 2 rbl. (kioskos)

ZIŅAS

• Lauksaimniecības ministrijā notika sarīkums, kurā tika runāts par statūtsabiedrību likvidēšanu un to darbības izbeigšanu. Kā «Novadniekam» pastāstīja rajona lauksaimniecības pārvaldes priekšnieka vietnieks Jānis Desainis, kurš kopā ar paju sabiedrību priekšsēdētājiem piedalījās šajā sīkākā, kārtējo reizi ticis skaidrots likums un tas, kādi dokumenti jānoformē, ja notiks paju sabiedrības likvidēšana. J. Desainis piebilda, ka lauksaimnieki bijuši vilušies, jo cerējuši uz klausīt paša ministra vai viņa vietnieku domas, taču sarīkumā piedalījušies tikai ministrijas zemāka ranga ierēdņi.

• Vai Preiļu siera rūpniecību privatizēs. «Novadniekam» informācijas nav, taču privatizācijas process republikā jau sācies, un vairāki piena kombināti, arī – Rēzeknes un Daugavpils, privatizācijai gatavojas. Piena pārstrādes uzņēmumiem privatizēties palīdzēs amerikāņu un zviedru firmu pārstāvji. Ministrijā jau ieradusies ASV ekonomisti, palīdzību sniegs arī tehnologi, iekārtu inženieri un citi speciālisti. Tuvākajās dienās ārzemnieki apmeklēs republikas piena pārstrādes uzņēmumus, lai iepazītos ar reālo situāciju.

• Trešdien Līvānos durvis vēra mākslas salons «Līva», par kuru tā saimnieki — SIA «ACD» izsakās, ka viņi ir vēlējušies, lai salons patiešām attaisnotu savu nosaukumu, bet neizskatītos vienkārši kā ar precēm piebāzta telpa. Tas arī ir izdevies. Iekārtojums, noformējums, darbu izvietojums, jādama, patiks visiem, kas šeit vēlēties nopirkt kaut ko no tekstilijām, keramikas, pinumiem, ādas izstrādājumiem vai kādu citu tautas dailamata meistartaru darinājumu.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību «ACD» šo salonu atvēra prestižam un reklamai. Ir domāts, ka ar laiku tas kļūs arī par interešu klubu, kas ap sevi pulcinās radošus ļaudis. «ACD» ir firma, kas nodarbojas ar projektēšanu un celtniecību, kā arī interjera izstrādāšanu un realizāciju.

• Bigosovas vilciens, kas rajona ļaužu apziņā lielākoties nostiprinājies kā transporta līdzeklis, ar kuru vakarā atbraukt no Rīgas, turpmāk tā vairs nesauksies. Pareizāk sakot, ierastajā laikā pulksten 19.02 Līvānu dzelzceļa stacijā pietās vilciens, kurš saucās «Rīga — Daugavpils». Arī rītos 7.40 šeit pieturēs vilciens, kurš uz Rīgu dosies ne vairs no Bigosovas, bet no Daugavpils. Joprojām kursē vilciens «Rīga — Voroneža», ar kuru var doties apceļot austrumu kaimiņus. Tikai jāreķinās ar zināmām neērtībām, pērkot biļeti. Reizē jāpērk divas. Viena būs derīga līdz robežai, otra, par kuru jāmaksā atbilstoši kaimiņu valsts tarifam, — viņu zemē.

Notika patērētāju priekšvērtību konkurss. Par labākās komandas godu šogad cīnījās Aglonas un Preiļu patērētāju biedrību (līvānietes nepiedalījās) pārdēvējas.

Ļoti saliedēta bija Aglonas komanda. Lai gan patērētāju biedrība Aglonā nodibināta nesen, lai gan vēl nav tas priekšsēdētāja, aglonietes amata prasmes ziņā tikai mazliet atpalika no prielietēm, kuras kļuva par konkursa uzvarētājām.

Rūpniecības preču pārdevēju konkursā uzvarēja Anita Sporāne (Preiļu universālveikals), ikdienas pieprasījuma preču — Mārīte Tardivova (Aizkalne), pārtikas preču — Ina Valaine (Aglona).

Ko deva šis konkurss? Preiļu patērētāju biedrības valdes priekšsēdētāja Olga Kukore pastāstīja, ka šādi konkursi disciplinējot, jo uz konkursu netiks izvirzīts darbinieks, kurš pavirši veic savus pienākumus, tie palīdzot arī atsvaidzināt teorētiskās zināšanas.

A.Veldre

ATTĒLOS:

• Preiļu patērētāju biedrības komanda — V.Znotiņa, A.Sporāne, A.Vučāne, M.Tardivova, V.Mauriņa, L.Stepanova;

• Aizkalnes lauku veikalā pārdevēja — konkursa uzvarētāja Mārīte Tardivova.

J.Silicka foto

CIENĪJAMIE LASĪTĀJI!

Atgādinām, ka tikai līdz 20. jūnijam jūs varat pasūtīt laikrakstu «Novadnieks» 1992. gada trešajam ceturksnim.

Pie durvīm klauvē siena laiks

Mūsu klimatiskajos apstākļos daudzgadīgās zāles ir svarīgākā lopbarības kultūra:

- ◆ dod visvairāk barības vielu no hektāra un ar lielāku proteīna kopievākumu,
- ◆ paaugstina augsnes auglību, ar saknēm irdinot to, bagātinot ar ražas atliekās uzkrātajām barības vielām.

Īpaša vērtība veltāma kvalitātes uzlabošanai. Zelmepa izmantošanas režīms, tas ir — pirmās ražas novākšanas laiks un plāvumu skaits, ļoti lielā mērā ietekmē kopīgo ražu, zāles barotāvērtību un barības vielu kopieguvi no hektāra. Sevišķi nodrošinājuma ar proteīnu. Piemēram, ja slāpekļa mēslojums dots pavasarī, stiebrzāļu raža tas paaugstinās par 30—40 procentiem, bet no agrās augu attīstības stadijas līdz pāraugšanai samazinās pat četras piecas reizes.

Proteīna zālaugu ražā visvairāk ir agrinās attīstības fāzes. Stiebrzāļu plaukšanas sākumā katrā barības vienībā ir 115—130 gramī sagremojamā proteīna (zootehniskā norma — 110—115 gramī).

Ja papēta izmēģinājumos iegūtos rezultātus, tad katrs pats var izdarīt secinājumus (mēslojums — P 90 K 150 N 68) par sagremojamā proteīna iegūvi no hektāra:

	plaukšana	ziedēšana	sēklu ienākšanās
kamolzāle	3	2,4	1,4
plāvu auzene	4,1	3,4	2,6
timotiņš	2,2	1,9	1,3

Zinot proteīna svarīgumu lopbarībā un tā deficītu, nedrīkst ignorēt šo zālāju īpatnību. Diemžēl praksē tas bieži vien netiek izmantots un, nogaidot «ražas pieaugumu», zaudējam ievērojamu daudzumu proteīna. Igaunijas zinātnieki izpētījuši, ka tā kilograma deficīts piena iegūvi samazina par 16 kilogramiem. Zaudējums viegli var aplēst naudas izteiksmē.

Proteīna raža atšķirīgi veidojas tauriņziežos, kur tas uzkrājas aptuveni līdz ziedēšanas beigām, jo nemitīgi veidojas sānu dzinumi ar bagātīgu aplapojumu.

Lai iegūtu pilnvērtīgu barību, paju sabiedrību kolektīviem un zemniekiem jāizraugās zālāju izmantošanas optimālais režīms, jāpapūlas, lai katrs hektārs dotu 4,5—5,5 tūkstošus barības vienību, kas atbilst 40—45 centneriem graudu.

Ja daudzgadīgās zāles plauj tikai vienu reizi, tad zālsaimniecības ir ekstensīvas, nav plaību efektīvas izmantošanas, tās dod tikai 40—60 procentus no proteīna ražošanas spējas. Daļēji tas attaisnojas tikai tad, ja lauks jāatbrīvo ziemāju audzešanai, ko jāzina jau pavasarī un bagātīgi jāmēslo, lai iegūtu vairāk produkcijas.

Jau daudzus gadus Latvijas rajonos veic zālāju trīsreizēju plaušanu, tādējādi to aktīvās veģetācijas periodā efektīvi izmanto augsnes dabiskās rezerves — saules enerģiju, ūdeni un augsnes barības vielas, sasniedzot 80—100 centnerus sausas no hektāra. Par izšķirošu faktoru trīsreizējā novākšanā stiebrzālēm atzīts slāpekļa mēslojums, kas jānodrošina katrā plāvuma ražai ne mazāk par 60 kilogramiem tīrvielas uz hektāru.

Mūsu rajonā trīsreizēja plaušana pagaidām nav ieviesusies un novākšanas laika izvēle atkarīga no esošās mašīnu sistēmas. Tomēr, komplektējot tās, jācenšas lopbarību sagatavot no zālēm agrinās attīstības stadijās. Izšķirošais nav tas, kāda veida lopbarība tiks izēdināta dzīvniekiem (siens, skābsiens vai skābbarība), bet cik tajā proteīnbagātības. Tātad tomēr vajadzētu divas reizes applaut zālājus, lai no hektāra iegūtu vismaz 50—60 centnerus sausas.

Divreizējā plaušanā labākie termiņi ir šādi: zemenī dominējošo zāļu ziedēšanas sākumā, bet atālu — ne vēlāk kā pēc 50—55 dienām;

ar tauriņziežu pārsvaru pirmo reizi plauj ziedēšanas sākumā, bet otro ražu novāc pēc 50—60 dienām.

Zāles lopbarības sagāde būs atšķirīga paju sabiedrībās un zemnieku saimniecībās. Kur tehniskā bāze spēcīgāka, vadoties no veģetācijas fāzes, gatavo sienu, skābsienu vai skābbarību, zemnieki ražos sienu un skābsienu ar rūgšanas regulētāju piedevām. Zaļmasas skābēšanai jālieto bioloģiskais ieraugs ar pienskābo baktēriju koncentrātu, ko pagatavo no siera un biezpiena suliņām. Preiļu siera rūpnīcā iegūstamā deva pieci litri uz tonnu nodrošina augstvērtīgu skābbarību.

Zemnieku saimniecībās drošāk jāievieš svaigi plautu zāļu, atālu, sakņaugu lapu skābēšana nedaudz padziļinātās un ar plēvi izklātās tranšējās. Riskantāka ir skābsiena gatavošana, jo tranšeja ātri jāpiepilda un kārtīgi jānoblīvē. Joprojām problemātiska ir polietilēna plēves sagāde, pašlaik neierobežotā daudzumā to var dabūt Iecavas bāzē, par vienu kvadrātmetru maksājot 14,05 rubļus.

Siena ražošanā ir divi žāvēšanas veidi: uz zemes presēts un zārdos — irdens. Labāk, neapšaubāmi, ir zārdos, uz zemes labi izžūst tikai pāraugušas zāles, turklāt ķipās zūd daudz augu vērtīgo daļiņu. Perspektīvā jādodomā par apvītīnātās zāles presēšanu rulonos un ietišanu polietilēna plēvē, kur zudumi minimāli.

Jānis Kivlenieks,

rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenais agronoms

Lai izdzīvotu — jāpārprofilējas

Livānu biokīmiskajā rūpnīcā jau gandrīz mēnesi apstājusies pamatražošana mazuta trūkuma dēļ. Tomēr, sniedzot informāciju «Novadniekam», rūpnīcas galvenais inženieris Jānis Liepa jau mēģināja ļaut ieskaņēties cerībām un domāja, ka tuvākajās dienās pēc 10. jūnija darbs varētu atsākties. Lielākā daļa darbinieku šo laiku pavadā bezmaksas atvaļinājumos, tomēr saņemot pabalstu minimālās mēnešalgas apjomā. Vieni ar to mēģina samierināties un cenšas iztikēt, bet daļai rūpnīcas ļaunu piespiedu atvaļinājums rada lielas ar izdzīvošanu saistītas problēmas, sevišķi, ja ģimenē vēl ir arī citi bezdarbnieki.

Lizina ražošanas celhos šajā laikā notikā ikgadējais remonts. Piespiedu dīkstāve radīja lielus zaudējumus, ko sastāda gan summa par nesaražoto produkciju, gan pabalsti, gan pastāvīgie maksājumi, piemēram īpašuma nodoklis.

Palīgdienestos — ūdensapgādes, transporta, kanalizācijas iecirkņos darbs turpinās.

Kā pastāstīja Jānis Liepa, lai rūpnīca nākotnē spētu izdzīvot, laikus ir jādodomā par tās pārprofilēšanu. Lizīnu tādos apjomos kā iepriekš — pa 3000 tonnām gadā te vairs neražo. Pasaules tirgū tam ir stipri nokritusies cena, jo daudzās valstīs pēdējos gados nodotas ekspluatācijā lizina ražotnes ar lielu jaudu. Orientēties var vienīgi uz republikas iekšējo tirgu un uz dažiem gadiem. Jo, iespējams, ka lētāk var iznākt to iegādāties no ārzemju ražotājiem.

Rūpnīcas speciālisti republikas valdības uzdevumā kopā ar Lauksaimniecības ministriju strādā pie glukozes — fruktozes sirupa ražošanas tehnoloģijas. Šis saldaiss produkts paredzēts cukura aizvietošanai. Darba grupas, kurā ietilpst arī somu speciālisti, pirmais secinājums ir viennozīmīgs — šāda ražotne jāizvieto Livānos. Glukoze — fruktozes sirupam par izejvielu nepieciešami graudi, orientējoties no vietējiem apstākļiem, tiem būtu jābūt miežu graudiem. 20 tūkstošu tonnu šī produkta saražošanai gadā būtu nepieciešami 60 tūkstoši tonnu graudu. Ražošanas procesa laikā no sirupam izmantotās cietes, kas pārvērsta citā frakcijā, gadā vēl var iegūt miljons dekalitru etilspirta. Bez tam pāri paliek vērtīga un izmantojama lopbarība — klijas, sēnālas, kā arī brāga.

Darba grupai augstā jādodomā tehniskais priekšlikums. Taču, ja lietas atrisināsies labvēlīgi, sāksies citas raizes: kas investēs jaunās ražotnes iekārtošanu, kāds tai būs statuss?

Rūpnīcā turpinās citronskābes ražošanas līnijas projektēšana, tomēr atsakoties no lieliem papildizdevumiem, no jauna ceha būves, bet ar mērķi, lai gadā varētu saražot 300—400 tonnas citronskābes.

Sagatavota diezgan pieklājīga iestrāde biomicīna ražošanas uzsākšanai. Eksperimentāli jau iegūti kādi 200 kilogrami. Izejvielas ir, tehnoloģija gatava, vajadzīgs tvaiks. Viss atkarīgs no kurināmā piegādes.

Līvija Rancāne

Lauku aktualitātes

Iepirks tilinātus linus...

Pašreizējā ekonomiskajā situācijā grūti laiki pienākuši arī Preiļu linu fabrikai. Uzņēmuma direktors Mihails Agurjanovs «Novadniekam» sacīja: «Perspektīva ir tāda, ka nav nekādas perspektīvas...»

Jūnijā uzņēmums vēl pārstrādās esošo produkciju, jūlijā visi dosies atvaļinājumos, bet kas būs rudenī, tagad to pateikt nevar neviens. Energoresursu cenas pieaugušas un turpina augt. Tikai par elektroenerģiju vien gadā jāmaksā 4,5 miljoni rubļu.

Iespējams, ka vienu maiņu nāksies slēgt. Ko tas nozīmē? To, ka Preiļos būs par pussimts bezdarbniekiem vairāk.

Fabrika šovasar iepirks lielākoties tikai tilinātus linus. Tiesa, par šādu produkciju arī maksās vairāk — vismaz reizes trīs. Citas izejas neesot. Jau tagad, lai taupītu kurināmo (kura gandrīz nav), linus žāvējot uz lauka. Labi, ka jūnija sākums ir sauss un saulains. Bet kā būs, ja sāksies lieti?

Protams, ražotājiem ir tiesības prasīt lielākas iepirkuma cenas, taču cilvēkam nepavēlēsī pirkt dārgo linu drānu, un viņš bieži vien to nevar arī izdarīt sava plāna maģiņā dēļ. Lietuvieši nupat atteikušies ņemt Preiļu linsķiedru, jo audumiem neesot noieta. Neko labāku nesola arī jelgavnieki un rēzeknieši, kuri linsķiedru vēl pērk.

Līgumos, ko fabrika noslēgusi ar jaunsaimniekiem, ailē cena ierakstīts: «Brīva». Cik tā būs «brīva» rudenī, to nevar paredzēt ne direktors, ne kāds gaišrēģis, jo valdība par cenu joprojām runā aplinkus. Ja banka nedos vai nespēs dot fabrikai kredītu izejvielas iepirk-

šanai, tad nekas optimistisks negaida ne linu audzētājus, ne pārstrādātājus.

Vēl direktors piebilda, ka turpinās fabrikas rekonstrukcija, un budžeta atvēlētie 4,5 miljoni rubļu (pirmajā pusgadā) tiks apgūti. Tikai — ko patlaban par tādu naudu var uzcelt, ja koeficients jau ir 19—20?

Stāda dārzenus, kopj sējumus

Paju sabiedrība «Jersika», pabeigusi graudaugu sēju, tagad galveno uzmanību veltī sējumu kopšanai un dārzeņu stādīšanai, jo dārzenkopība joprojām ir «Jersikas» specializācijas nozare. Kā informēja dispečerdienests, paju sabiedrībā vago cukurbietes un lopbarības sakņaugus, stāda kāpostus. Tos audzēs 7 hektāros. Vēl paredzēti 10 hektāros audzēt burkānus, 7 hektāros — bietītes. Būs arī gurķi.

Izlaidums arī lauksaimniekiem

Jaunaglonas lauksaimniecības skolu šogad beidz pusotra simta jauniešu. Vieni, mācoties skolā, ieguvuši tikai profesiju, citi — arī vidusskolas izglītību. Vairāk rajonā kļūs traktoristu, šoferu, pavāru, celtnieku...

Trešā kursa audzēkņi praktizējas gan paju sabiedrībās, gan zemnieku saimniecībās. Trešā daļa audzēkņu par ražošanas prakses vietu izvēlējušies tieši jaunsaimnieku tīrumus.

Skolas palīgsaimniecības zeme šovasar samazinājusies uz pusi, tomēr platību pietiek, lai saglabātu esošo lopu skaitu, lai audzēkņi palīgsaimniecībā pilnībā apgūtu profesionālās iemaņas.

A. Iļjina

◆ Veselības dierests

Acis — dvēseles spogulis

... bet ārstniecības un diagnostikas centra «Latena—Medicus» speciālisti turklāt vēl piebilst, ka acis var nolasīt arī to, kāds ir cilvēka veselības stāvoklis. Izmantojot netradicionālo iridodiagnostikas (no grieķu vārda «iris» — acs varavīksnene) metodi, ārsti nosaka, ar ko pacients slimo un kāda slimšana viņam var draudēt.

Iridoloģija ir sena zinātne. Jau Tutanhamonam bija savs iridologs. Pēc senajām iridogrammām varam uzzināt, ar ko slimojis tālajā pagātne lielais faraons.

Ārstniecības un diagnostikas centrā līdztekus izmanto arī elektropunktūras diagnostiku un medikamentozo testēšanu. Lai diagnoze būtu precīza, lietā arī tradicionālās metodes. Jāatzīmē, ka asinis tiklab no pirksta, kā arī no vēnas ņem tikai ar vienreiz izmantojamiem instrumentiem. Pacientus konsultē Latvijas vadošie speciālisti.

— Pēc pacienta izmeklēšanas viņa «parametri» nonāk mūsu datu bankā, un ārsti pastāvīgi seko viņa veselības stāvoklim, — paskaidroja firmas «Latena—Medicus» vadītājs Oļegs Poddubnijs. — Ja klients to vēlas, diagnostikas centrs var viņu arī turpmāk novērot un viņš te var iziet ārstēšanas kursu. Pacientus pieņem Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 17 (otrāajā stāvā). Kontakttelefoni: 332339 un 333098.

Natālija Ivanova,
LETA korespondente

Labdarības fonds lūdz palīdzību

Latvijā ir nodibināts Sociālās Labdarības Fonds, kurš ir patstāvīga un neatkarīga labdarības organizācija, kura darbojas sociālās labdarības sfērā, tas risina sociālās atbilstības problēmas.

LR AP pieņēmusi likumu «Par peļņas nodokli», kura 33. pants paredz, ka valsts, sabiedriskie un privātzņēmumi, kuriem jāmaksā peļņas nodoklis, līdz 15 % no tā drīkst ziedot labdarībai. Ar nodokli apliekamā peļņa, kas aprēķināta saskaņā ar šo likumu, samazinās par 2,85-kārtīgu summu, kas ziedojuma, dāvinājuma vai pārskaitījuma veidā iemaksāta sabiedriskām organizācijām vai fondiem, kuri iekļauti AP apstiprinātā sarakstā (pielikums Nr.1).

Aicinām līdz 15 % no savas peļņas summas pārskaitīt Sociālās Labdarības Fondam bankas pilsētas pārvaldē: konts Nr. 000700936, kods 310101311.

Jūsu ziedotie līdzekļi var tikt izlietoti SLF mērķu īstenošanai kopumā vai arī pēc jūsu norādes:

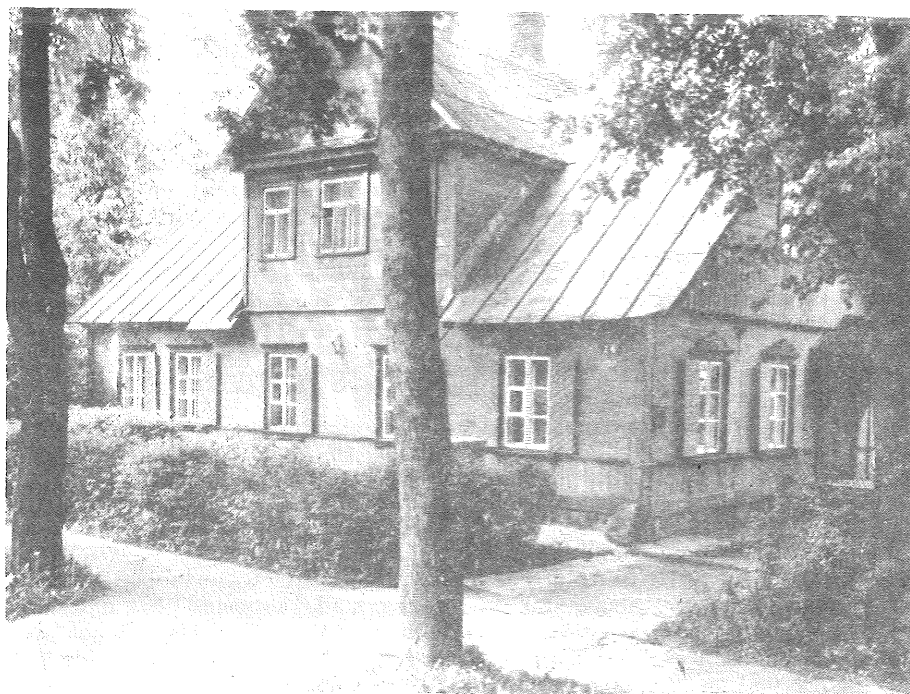
1. Invalīdu iesaistīšanai sabiedrības dzīvē;
2. Maznodrošinātam lauku aptiekam, ambulancēm, lauku un pilsētu slimnīcām;
3. Darba politikas problēmu risināšanai un palīdzībai bezdarbniekiem;
4. Vientuļiem un veciem lauku cilvēkiem;
5. Maznodrošinātiem bērnu un veco ļaužu pansionātiem,

zīdaiņu patversmēm;

6. Palīdzībai represijās cietušajiem;
7. Latviešu strēlniekiem un karavīriem;
8. Pirmajā un otrajā pasaules karā kritušo kapu apzināšanai un apkopšanai;
9. Lauku skolām un palīgskolām;
10. Draudžu atjaunošanas darbam, kulta ēku restaurēšanai un uzturēšanai;
11. Tautas mākslas atbilstībai Latvijā;
12. Līdzekļu uzkrāšanai privātas Rīgas Universitātes dibināšanai;
13. Sporta atbilstībai Latvijā;
14. Kultūras pieminekļu un sabiedrisko būvju celtniecībai un remontam;
15. Samazināta procenta aizdevumiem;
16. Kultūras vērtību iegādei (bez tiesībām pārdot tālāk);
17. Individuāliem pabalstiem, taču ne vairāk kā 5000 rubļu gadā;
18. Citām sabiedriskām vajadzībām;
19. Pēc jūsu izveles norādītai mērķprogrammā.

I. Biezā,

Sociālās Labdarības Fonda Rīcības komitejas priekšsēdētāja

Preiļi trīsdesmitajos gados

Pēc 1935. gada tautas, sējumu, mājlopu un tirdzniecības rūpniecības skaitīšanas materiāliem pilsētu robežo Preiļu pagasts (robežas garums — 9,2 kilometri); platība 3,6 kv. km.

Dzīvojamo ēku skaits 327, no tām 7 mūra, koka — 317, jauktas — 3, pie tam 307 vienstāva un 20 divstāva ēkas. Dzīvokļu kopskaits — 448. No tiem 104 istabas virtuves, 114 vienistabas, 134 divistabu, 59 — trīsistabu, 25 — četrīstabu un 4 dzīvokļi ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits ar elektrisko apgaismojumu — 1. Centrālās apkures un ūdensvada nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1622, no tiem 738 vīrieši un 924 sievietes. Pēc tautības iedzīvotāji sadalās sādi: 438 (26,35 %) latvieši, 847 (50,97 %) žīdi, 280 (16,85 %) lielkrievi, 64 (3,85 %) poļi, 18 (1 %) baltkrievi, 7 (0,42 %) vācieši, 2 (0,12 %) lietuvieši, 6 (0,36 %) pārējo tautību.

Valsts pašvaldības un sabiedriskās iestādes pārstāvēja pilsētas galva Salimons Romanovskis, valdes locekļi Pēteris Ulīnāns, Antons Likmans, Heronīms Rutkovskis, Pēteris Apšenieks, Jūlijs Putniņš.

Pilsētā bija latviešu skola, krievu un ebreju

pamatskola (6 klases). Preiļu pilsētas bibliotēkā bija 17730 sējumi, Romas katoļu draudzes namā atradās muzikālās biedrības «Lira» bibliotēka ar 509 sējumiem un Preiļu krievu kultūras biedrības bibliotēka ar 9519 sējumiem.

Pilsētas seju veidoja tirdzniecības iestādes. To skaits — 206. S.Kaufmanim piederēja traktieris Tīrgus laukumā, bet Mozam Potašam Brīvības ielā, sešas gaļas tirgotavas, ar pārtikas precēm tirgojās Gena Pese Barons, Teibe Dreive Žerdinš, Judelis Zakss, Kasirels Grīnmanis un citi.

Trešdienās un piektdienās bija tirgi. Pastāvēja 141 rūpniecības iestāde.

Mūsu vēsturei ir vajadzīgi jūsu atmiņu pieraksti, senas fotogrāfijas, vārdus sakot, kādi bija Preiļi? Zvaniet 21985, rakstiet.

Voidemārs ROMANOVSKIS

ATTĒLOS: • Raiņa bulvāri vēl ir saglabājušās vecas ēkas, kuras veidoja pilsētas seju trīsdesmitajos gados; • jaunu vaibstu pilsētas seją ienes slūnīcas topošais ķirurģiskais korpus.

Jāņa SILICKA foto

LATGALE: VAKAR, ŠODIEN, MŪŽĪGI

Kad pagājuši jau 75 gadi kopš vēsturiskā Rēzeknes kongresa, Daugavpilī notika pagājušā gada septembrī izveidotā Latgales Pētniecības institūta (LPI) pirmā konference. Novelkot paralēles starp ievērojamo kongresu un šo entuziastu sanāksmi, tomēr gribu atzīmēt to kopīgo, kas vieno šos divus notikumus — ticību mūsu novada atjaunošanai.

Sirsniņa tiekšanās pēc visa tā tad arī 29. maijā pulcināja domabiedrus Daugavpils Pedagoģiskā institūta telpās. Spēcīgākais iespaids bija: laikam tomēr šī lieta izkustināta no vietas, no valodām un vēlējumiem ir pāriejis uz praktisku darbību. Pirms ceturtdaļgadsimta M.Bukšs ar nožūli secināja, ka visvērtīgākie materiāli par Latgali ir dzimtajā malā, bet tās pētnieki — ārpus robežām. Šodien zināšanu par Latvijas austrumu daļu sistematizācija ir pakāpusies jaunā līmenī. Tas, ko bija iesākuši entuziasti emigrācijā, dzimtenē tiek turpināts jaunos apstākļos.

Nolasīt un apspriest desmit referātus, kuriem ir ne tikai zinātniska, bet arī tīri praktiska vērtība. Apskaļto problēmu diapazons pietiekami plašs — no senās Latgales vēstures līdz pat mūsdienu aktualitātēm. Ziņojumi (tie tika sniegti trijās mūsu pusē vairāk izplatītajās valodās) bija gan akadēmiski, gan dzīvi un emocionāli aizraujoši, un tāpēc konference nekļuva par garlaicīgu zinātnisku pasākumu. Vispārēju atsaucību guva Mūzikas akadēmijas profesora O.Grāvīša uzstāšanās, kas bija interesanta ne vien ar izraudzīto tēmu (latgališu mūzikas vēsture personālījās), bet arī ar

izklāsmes inteligento manieri. Vairākkārt vārdu ņēma bijušais skolotājs, cilvēks ar mīlīgu dzīves pieredzi un zināšanām Dominīks Jermolovičs no Madonas. Nav šaubu, ka šī novadpētnieka, kurš aizrāvis ar ideju savākt izsmeļošas ziņas par savu dzimto Silajāņu pagastu un tā ļaudīm, darbība ir pelnījusi vispusīgu atbalstu. Materiāli, kas vēlti lokālās vēstures rekonstrukcijai, kā to atzīmēja konferences dalībnieki, ir neizsmeļama bagātība un lai arī to potenciāls mūžs, tomēr jāsteidzas, kamēr mūs vēl nav atstājuši šīs pagātnes aculiecinieki. Klātesošo īpašu interesi izraisīja informācija par to, ar kādām problēmām jāsaduras tautām, kuras apdzīvo Latgali (tā nekad nav bijusi monoetniska teritorija), tajā skaitā agrāk daudzskaitlīgajai un iespaidīgajai, bet tagad gandrīz izzudušajai novadā ebreju sabiedrībai. Iepriecināja arī tas, ka kopā ar pazīstamiem zinātniekiem uzstājās pavisam jauni pētnieki, kuru aktivitāte liekas daudzsolīga.

Izglītības ministrs A.Piebalgs, kurš teica noslēgumu vārdus, atzīmēja, ka konference vienlaicīgi bijusi arī solis uz to, lai Daugavpilī izveidotu universitāti, lai arī jau pašlaik par pedagoģisko institūtu var runāt kā par lielu zinātnisku centru Latvijā.

Sergejs KUZNECOVS,
konferences dalībnieks

P.S. Autors nolusīja lekciju «Krievu iedzīvotāji Latgales politiskajā dzīvē».

Sergejs Kuzņecovs, vēsturnieks

SAIMNIEKS NO VĀRKAVAS

(Nobeigums. Sākums 39. numurā.)

Parlamentā formāli iekļuvis no Kallistratova saraksta, Pavlovskis pasludināja, ka ir neatkarīgais deputāts, bet neseno savu aizstāvi graujoši kritizēja vairākos rakstos avīzēs un runās, nosaucot par visa ļaunuma iemiesojumu. Pretstatā nesabiedriskajam Kallistratovam un neapbrīnāmajam Špoļanskim, Pavlovskis prata lieliski saprasties ar visiem, atrada kopīgas valodas ar visu nokrāsu politiķiem un tajā pašā laikā prata saglabāt pats savu seju. Kā politisks darbonis Pavlovskis nosliecās uz labējo centru. Tālab jau arī bija nelielajā deputātu vienpašu grupā, kuri ievēlēti pēc dažādiem sarakstiem un agrāk ķīdojušies savā starpā. Šis mini bloks, kas sastāvēja no trim Latgales pārstāvjiem, tika devēts par «krievu zemnieku frakciju» (būtībā tam pieslēdās arī Latvijas pareizticīgo baznīcas arhibīskaps Jānis Pommers).

T. Pavlovskā deputāta darbība sakrīt ar visai grūtu laiku — ekonomiskā katastrofa ļoti sāpīgi iespaidoja Latgales zemniecības pamatslāni. Savās runās viņš nekad neaizmirs atgādināt par tā ciešanām, aicinot kolēģus likumdevējus uz taisnīgumu palīdzības sniegšanā visvairāk cietušajiem valsts novadiem («latgalieši ar savām rokām atjaunoja kara saposīto Latviju»), bet Vidzemes un Kurzemes bagātos saimniekus, kuri «nekaunīgi un bezdievīgi ekspluatēja Latgales strādniekus» — būt apzinīgiem. Tajā pašā laikā visi viņa priekšlikumi attiecībā uz drūmās situācijas laukos uzlabošanu bija visai pieticīgi.

Trīsdesmito gadu sākuma krīze saasinājās starptacionālās attiecības. Izmantojot gadījumu, daudzi latviešu buržuāziskie politiķi sāka kampaņu par asinājumu samazināšanu izglītībai un citām sociālajām vajadzībām «cittautiešiem». Šajā sakarībā Pavlovskis vairākas reizes uzstājās, protestējot pret mēģinājumiem ierobežot nelatviešu tiesības («taupīt vajaga ne uz mazākumtautību, bet uz diplomātiskā korpusa rēķina», tādas politikas apzīmēšanai viņš pat izgudroja terminu «mazākumrīšana»), taču diezgan piesardzīgi, nemētājoties ar lozungiem un jo vairāk draudiem, kas bija raksturīgi dažiem pazīstamiem parlamentāriešiem. Vārdu sakot, centās ne sevišķi afišēt savus uzskatus nacionālajā jautājumā. Pavlovskā frakcija aicināja uz vispusīgu sadarbību ar latviešiem. Un šī lojalitāte nodrošināja viņam vietu Saeimas prezidijā — priekšsēdētāja otrā biedra (vietnieka) amatu un solīda politika reputāciju. Pavlovski nekādā nevarēja pieskaitīt ideālistiem.

Viņa politiskā augšupeja nebija tik strauja, kā Kallistratovam un Špoļanskim. Turklāt, atšķirībā no viņiem, par deputātu viņam izdevās kļūt tikai vienu reizi, un arī tad ne uz visu laiku. Droši vien, uzticīgi vēlētaji varētu paildzināt uzturēšanās ilgumu Saeimā, ja nebūtu noticis valsts apvērsums. Starp citu, arī pēc 15. maija viņš nebija uz visiem laikiem atstājis sabiedriskās darbības arēnu — turpināja izdot laikrakstu «Golos naroda», savas likvidētās frakcijas orgānu. Un vispār, kā atzīmē cits bijušais deputāts, līvānietis A. Budže, Ulmaņa diktatūru pārdzīvoja bez sarežģījumiem.

1941. gadā Pavlovskim kaut kādā veidā izdevās izvairīties no padomju varas represijām. Nevēlēdamies kaitināt likteni, ar frontes tuvošanos viņš atstāja Latviju. Uz visiem laikiem. Dzīvei bija labpaticies viņu aizvest uz pasaules malu — Austrāliju, kur 1964. gadā mira.

«Sniedz roku Latvijai»

◆ Informācija maziturīgajiem

Visiem likteņa pabērniem, kurus varbūt vēl nav apzinājuši arī žēlsirdības kustības organizētāji un humānās palīdzības sūlitāji, jāgriežas organizācijā «Sniedz roku Latvijai», kas apvieno visas gan mūsu valsti, gan ārzemēs esošās organizācijas — palīdzības sniedzējas. Diemžēl ne vienmēr ir zināms, kas īsti, kuram un cik vajadzīgs. Tāpēc organizācija «Sniedz roku Latvijai» lūdz visus pašus ziņot par savām vajadzībām uz šādu adresi: 226050, Rīgā, Smilšu ielā 12, laikraksta «Elpa» redakcijā, «Sniedz roku Latvijai». Ziņas var sūtīt individuāli, bet vairāk tiek lūgti to darīt pašvaldību vadītāji. Vienīgā piebilde — palīdzības sūlijumi no Rīgas jāatved pašiem.

REKOMENDĀCIJAS PAŠVALDĪBĀM IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀS APRŪPES ORGANIZĒŠANĀ

Latvijas Republikas Ministru Padome nolēmusi:

1. Rekomendēt pagastu un pārējām pašvaldībām izveidot sociālās palīdzības dienestus, kuru uzdevumi ir:

- izveidot un regulāri papildināt datu bāzi par tiem iedzīvotājiem, kuriem nepieciešama valsts un sabiedrības palīdzība;
- aprūpēt pensionārus un invalīdus mājās;
- aprūpēt pensionārus un invalīdus speciālajās palīdzības iestādēs (pansionātos, teritoriālajos aprūpes centros u.tml.);
- sniegt palīdzību bezdarbniekiem un viņu ģimenes locekļiem, kā arī pārējiem sociālā riska kategoriju iedzīvotājiem (bārepiem, no brīvības atņemšanas vietām atbrīvotajiem pilsoņiem, nepilnajām ģimenēm, daudz bērnu ģimenēm u.c.);
- organizēt maznodrošināto iedzīvotāju bezmaksas ēdināšanu;
- apgādāt pensionārus un invalīdus ar kurināmo;
- koordinēt naudas un naturālās palīdzības sniegšanu;
- organizēt humānās palīdzības saņemšanu un sadali;
- pašvaldības uzdevumā piešķirt un izmaksāt no vietējā budžeta izmaksājamos pabalstus;
- ieviest jaunas aprūpes un palīdzības formas.

«Elpa»

Tikai ne par zemes dalīšanu!

◆ Eksāmeni rajona skolās

Piektdienā Līvānu 1. vidusskolas deviņo klašu beidzēji teica sveikas savai skolai. Tomēr no 73 jauniešiem, kas beidz 9. klasi, 40 ir izteikuši vēlēšanos šajā pat skolā iegūt vidējo izglītību. Ceturtdien tika lemts par viņu uzņemšanu vidusskolā. Maksimālais ballu skaits, ko deviņo klašu skolēni varēja iegūt izlaiduma eksāmenos, ir 40, bet skolas mācību spēki ir nolēmuši, ka, lai pretendētu uz vidusskolēna godu, ir vajadzīgas vismaz 25 balles. Iespējams, ka līdz ar to viens otrs audzēknis

vidusskolā ieskaitīts netiks. Gala eksāmenus visi devītklasnieki nokārtojuši, kaut arī katrā klasē bija zināšanās vāji skolnieki.

Šī mācību gada noslēguma jauninājums ir tāds, ka nesekmīgie skolēni pie gala eksāmeņiem nemaz netika pielaisti. Līvānu 1. vidusskolā pa visām trijām devītajām klasēm tādi bija seši. Viņi no skolas aizgāja tikai ar liecībām. Vakar skolā vai kādā citādā ceļā nostiprinājuši zināšanas, viņi eksāmenus par deviņo klasi varēs kārot vai nu šajā pat, 1. vidusskolā, vai kur

citur. Iespējams, ka šis jauninājums daudz skolu audzēkņiem un daudziem vecākiem liksies satricēošs, jo līdz šim bija pierasts pie domas, ka eksāmenus kārtoja visi un nesekmīgie to varēja darīt pat atkārtoti.

Vidusskolēniem vēl pats svišanas laiks. Izkarota uzvara ģeometrijā, algebrā un analīzes elementos. Zināšanas pārbaudītas arī izvēles priekšmetos — svešvalodās, vēsturē, bioloģijā. Pirmoreiz noticis eksāmens latviešu valodas gramatikā — vārdos. Sekmes vi-

šos eksāmenos labas. Sevišķi labi kārtots eksāmens latviešu valodā — sacerējums. Pirmkārt, interesantas un ar filozofisku ievirzi ir bijušas vairākas tēmas, — gan par cilvēcisko attiecību krāšņumu, gan par vienotības spēku, gan arī par Latvijas lauku sētām. Sacerējumi lielākoties oriģināli uzrakstīti, saņēmuši augstus vērtējumus, liecina, ka vidusskolēniem ir patstāvīgi spriedumi. Interesanti, ka piekritēju nav bijis tēmai par Kaudzīšu un mūsdienu mērnieku laikiem.

L. RANČĀNE

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

OTRDIENA, 9. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Vizīte. 18.30 Latvijas kausa izcīņa futbolā. 20.15 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Ahoi! 22.00 Aci pret aci. 22.30 Mūzika. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņas. 18.00 Ziņas. **OSTANKINAS TV** 18.10 Bagātie arī raud. Mākslas filma. 18.55 Tēma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Ar viriešiem nav viegli. Mākslas filma. 22.00

Viena pasaule. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

15.00 Ziņas bērniem. 15.15 Studija Rost. 15.45 Eiropas meistarsacīkstes sambo. 16.15 Plašums plus... 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Tikšanās ar mūziku. 17.45 Atslēga. 18.00 Parlamenta vēstnesis. 18.15 Reportāža no NATO. 18.45 Folklorā. 19.00 Svētki katru dienu. 19.30 Santabarbara. Mākslas filma. 53. sērija. 20.25 Kas mēs esam? Videofilma. 22.00 Vēstis. 22.20 Sports firmas Gillette vērtējumā.

TREŠDIENA, 10. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

9.00 Vizīte. 9.20 Ahoi! 18.00 Ziņas. 18.15 Koncerts. 18.25 Latvijas reģionālās TV piedāvā... 18.50 Brīvais mikrofons. 19.40 Balets, balets... A.Leimanis. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Ex libris. 22.15 Roka klasika. 23.05 Pasaules čempionāts motobraukšanā šosejā pa apli. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņas. **OSTANKINAS TV** 18.00 Bagātie arī raud. Mākslas filma. 18.45 Situācija. 19.30 Vakardziesma. Dok. filma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.30 Futbols. Zviedrijas izlase - Francijas izlase. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Vācu valoda. 7.50 Vaļasbrīdis. 8.05 Vācu valoda. 8.35 Āfrika: mīti un realitāte. 9.15 Pedagoģija visiem. 9.55 K-2 piedāvā... 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Ziņas bērniem. 15.15 Vasilisa skaistā. Mākslas filma. 16.25 Māksla atspoguļot. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Tālie Austrumi. 17.45 Versija. 18.00 Opozīcija. 18.45 Programma Eks. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Spēle Logo. 20.00 Baltās nakts. 20.20 Selindžers. Ķepausis. 21.25 Krievijas Federācijas AP sesijā. 22.00 Vēstis. 22.20 Pēterburgas mīts. A.Hvostenko. 22.55 Eksotika.

CETURTDIENA, 11. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

9.00 Latvijas reģionālās TV piedāvā... 9.25 Ex libris. 18.00 Ziņas. 18.15 Ievads biznesā. 18.50 Lībiešu rotaļdziesmas. 19.05 Dzīvīte, dzīvīte... 1. daļa. 19.30 Programmas Neatkarība klubs. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Blēžu parāde. Mākslas filma. 3. sērija. 22.15 Dzīvīte, dzīvīte... 2. daļa. 23.15 Koncerts. 23.40 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņas. 18.00 Ziņas. **OSTANKINAS TV** 18.10 Bagātie arī raud. Mākslas filma. 18.55 U.Ota saruna ar Andžēju Vajdu. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Vilkas jaunkundze. Mākslas filma. 22.25 Melnā kaste.

23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Spāņu valoda. 7.50 Vaļasbrīdis. 8.05 Spāņu valoda. 8.35 Neparastais fasmis. 9.20 Futbols. Francijas izlase - Zviedrijas izlase. 11.50 Santabarbara. Mākslas filma. 53. sērija. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 Ziņas bērniem. 15.15 Dzīvnieku pasaulē. 16.15 Aci pret aci. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Plašums plus... 17.30 Krievija un pasaule. 18.00 Parlamenta vēstnesis. 18.15 Studija Nota Bene. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Piektais ritenis. 20.25 Hrono. 21.00 Futbols. Anglijas izlase - Dienvidslāvijas izlase. 23.15 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.45 Tūristu klubs.

PIEKTDIENA, 12. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

9.00 Ievads biznesā. 9.35 Programmas Neatkarība klubs. 18.00 Ziņas. 18.15 Luksofors. 18.40 Mūzika arhitektūras pieminekļos. 19.00 Pekšpi. 19.10 Globuss. 19.35 Valdības viedoklis. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Antra Liedskalniņa.

22.00 Un mūžīgs ceļš tālāk... 23.05 Starptautiskais sarīkojumu deju festivāls Liepājas pērle-92. 0.05 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV

17.00 Mākslas filma no kriminālsēriāla Šedevru mednieki. 18.00 Futbols. Holandes izlase - Skotijas izlase. 20.00 Ziņas. 20.40 Skatiens un citas pro-

grammas piedāvā. 23.00 Ziņas. 23.20 Krievijas neatkarības dienai veltīts koncerts.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Poēzijas teātris. 8.25 Tēma ar variācijām. 9.10 Neizzinātais Visums. 9.55 Vaļasbrīdis. 10.10 Folklorā. 10.55 Atslēga. 11.25 Burvju gredzens. Rjazana leļļu teātra izrāde. 12.15 Es vienmēr būšu blakus. Labdarības koncerts. 13.00 Vēstis. 13.20 Robina

Huda bultas. Mākslas filma. 14.40 Apstāties un atskatīties... 15.25 Ansambļa Berjozka koncerts. 15.55 Ērgļa ordenis - Krievijas apbalvojums. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Vieglatlētika. 17.55 Viniļa džungļi. 18.25 Zelta piesis. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Trīs papāles Efeju ielā. Mākslas filma. 20.45 Mult. filma. 21.00 Futbols. NVS izlase - Vācijas izlase.

SESTDIENA, 13. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

8.40 Kristīgā pasaule. 8.55 Rita stunda. 9.55 Čālis-92. 10.15 Skaistumam un veselībai. 10.35 Zaķu skola. Leļļu teātra izrāde. 11.10 Globuss. 11.35 Ugunsardzē. 11.55 Piaza virtuale. Pārraide no Kaseles (Vācija). 13.30 Sibīrija - likteņzeme. 14.00 T.Ķeniņš. Glorija. 14.25 Represētie Latvijas valstsvīri. Zemkopības ministrs J.Birznieks. 15.10 Blēžu parāde. Mākslas filma. 2. sērija. 16.10 Čālis-92. 17.35 Dziesminieks Konstantīns Vekers. 18.35 Visu vai neko. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Savai zemītei. 22.00 Katru sestdienu Tonis. 22.15 Divi. 22.55 Faraons. Mākslas filma. 1. sērija.

OSTANKINAS TV

14.00 Augsti slavē kungu, mana dvēsele! 14.20 Pasaka par brīnišķīgo Aisulu. Mākslas filma. 15.40 Mult. filma. 15.50 Sarkanais kvadrāts. 16.30 Tikšanās ar meistariem. 17.00 Me-

cenāts Sava. 17.45 Biķīte Maija. Mult. filma. 18.10 Anna Karepina. ASV mākslas filma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kas? Kur? Kad? 21.35 Visas biļetes izpārdotas. 23.00 Ziņas. 23.15 Basketbols. NVS - Japāna. 0.15 Vieglatlētika.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Basketbola apskats. NBA. 7.50 Futbols. Holandes izlase - Skotijas izlase. 9.30 Ja jums vairāk nekā... 10.00 Plus vienpadsmit. 12.00 Vieglatlētika. 13.00 Vēstis. 13.20 Gāja suns pa klavierēm. Mākslas filma. 14.25 Lielais mazais bizness. 14.55 XX gs. Kadā un aiz kadra. 16.25 Piligrims. 17.10 Kontrasti. 17.45 Parlamenta vēstnesis. 18.00 S.Jurkska monologi. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Labdien un sveiki. Mākslas filma. 21.00 Pilnīgi slepeni. 22.00 Vēstis. 22.20 Sporta karuselis. 22.35 Programma A. 23.35 Vakara salons.

SVĒTDIENA, 14. JŪNIJS

LATVIJAS TV I

9.05 J.Vitola garīgā mūzika. 10.00 Programma nedzirdīgajiem. 10.20 Spiets Ventas malā. 10.50 Golgāta. Dok. filma. 11.20 Skabarga. 12.05 Blēžu parāde. Mākslas filma. 3. sērija. 13.05 K.Skalbe. 14.00 Es ticu... 14.30 Sibīrija - likteņzeme. 14.55 P.Vasks. Lauda. 15.20 Z.Mauriņa. Dzīves vērtos. TV iespaidējums. 16.45 Dzied Rīgas vokālā grupa. 17.00 Represētie Latvijas valstsvīri. Rūpniecības un tirdzniecības ministrs J.Blumbergs. 17.45 Visi putni skaisti dzied. 18.00 Garīgās mūzikas koncerts. 18.35 Kinožurnāls Māksla Nr.1. 18.45 Alise. 19.35 P.Plakidis. Dziedājums. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.15 Vakara programma Pauze. 22.40 Faraons. Mākslas filma. 2. sērija.

OSTANKINAS TV

8.30 Rita agrumā. 9.10 Viss iespējams. 9.40 Rita zvaigzne. 10.30 Zem Pi zīmes. 11.20 Mult. filma. 11.30 Punkts un «ka». 12.10 IZVĒLAS jaunā paudze. 13.00 Dok. filma. 13.30 Marks un Sofija. Mākslas filma. 3. filma. 14.00 Ziņas. 14.20

Dialogs tiešajā pārraidē. 15.00 Ceļotāju klubs. 15.50 TV locis. 16.05 Pasaules tautu pasakas. 16.15 Panorāma. 16.55 V.Disnejs piedāvā... 17.45 Ziņas. 18.00 Starptautiskā P.Čaikovska 1. jauniešu konkursa atklāšana Maskavā. 20.15 Nedējas notikumu apskats. 21.00 Futbols. Zviedrijas izlase - Dienvidslāvijas izlase.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Dokumentālā panorāma. 7.50 NBA čempionāts basketbolā. 8.50 Ja gribat - ticiet... 9.20 Saruna bez liekām ceremonijām. 10.05 Grāmatu grāmata. Mult. filma. 16. sērija. 10.35 Re, kur viņi. 11.05 Karjera. 12.05 Teātris izbraukumā. 12.50 Laimas lūkloči. 13.00 Vēstis. 13.20 Meistari. 14.15 Notikums pilsētā S. Mākslas filma. 15.55 Smaids no Tbilisi. 17.00 Uz jautājumiem atbild Černobiļas AES bijušais direktors V.Brjuhanovs. 18.00 Futbols. Francijas izlase - Anglijas izlase. 20.15 Svētki katru dienu. 20.25 Ar skatienu pret Krieviju. 20.45 Pasaules meistarsacīkstes autosportā Formula-1 klasē. 23.15 Roka kafejnīca.

Par meža veltēm būs jāmaksā

Latvijas valdība pieņēmusi lēmumu, ka turpmāk par siena pļaušanu, lopu ganišanu, dravu izvietošanu, kā arī par ogošanu un sēpošanu valsts mežos būs jāmaksā. Tiesa, privātpersonām būs jāsaņem atļauja un jāmaksā tikai par siena vākšanu, lopu ganišanu un dravu izvietošanu valsts mežos. Zemieku saimniecībām, kam meža platības piešķirtas lietošanā, atļaujas nebūs vajadzīgas.

Juridiskajām personām

turpmāk būs jāmaksā par siena pļaušanu, lopu ganišanu, sēklu un ārstniecisko augu vākšanu, kā arī par ogošanu, sēpošanu un riekstošanu. Cenas būs no 0,001 līdz 0,7 minimālajām mēnešalgām par vienu savākto augu kilogramu, noganīto vai nopļauto hektāru.

Šajā lēmumā noteiktas arī jaunas medijamo dzīvnieku cenas. Tas attieksies gan uz privātpersonām, gan arī uz organizācijām. Par nošautu meža

cūku turpmāk būs jāmaksā 0,03 minimālās mēnešalgas, tikpat daudz arī par stirnu, staltbrieža telu un alni. Par nošautu medni būs jāmaksā 0,08 minimālās mēnešalgas, bet par rubeni – 0,03 minimālās mēnešalgas.

Ūdensputnu medību sezonas atļauja maksās 0,03 minimālās mēnešalgas. Būs jāmaksā arī par medību trofejām – alpu, staltbriežu un stirnāžu ragiem.

LETA

Vasaras nometnes bērniem invalīdiem

Šovasar Bērnu fonds pirmo reizi organizēs piecas vasaras nometnes bērniem invalīdiem. Tās būs Jelgavā, Valkā, Preiļos, Liepājā un Rīgas rajonā. Katrā nometnē, kas izmaksās 150 tūkstošus rubļu, varēs

atpūsties 20 bērni. Bērnu fonds cer, ka republikā atradīsies organizācijas, firmas un uzņēmumi, kas sniegs materiālu palīdzību šo nometņu izveidošanā.

LETA

◆ Veselības dienests

Ja sāp vēders — meklējiet ķirurgu!

Latvijas ķirurgi 1991. gadā izārstējuši 10 761 slimnieku, kas sirga ar akūtām ķirurģiskām kaitēm. Diemžēl ne visus operētos cilvēkus bija iespējams izglābt. Kāpēc?

Neattiekamajā ķirurģijā visu nosaka laiks. Ir dārga katra stunda, reizēm pat minūte. Taču slimnieki bieži vien pēc palīdzības griežas vēlu, kāda piektā daļa — pēc diennakts slimošanas. Cilvēkam sāp vēders, bet viņš nogaida, cerēdams, ka paliks labāk. Vēl jaunāk šādos gadījumos ir ārstēties uz savu roku.

Ko uzskatām par akūtām ķirurģiskām slimībām un kādas ir to pazīmes? Te jāmin akūts apendicīts, zarnu nosprostošumi, kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas čūlas plisumi un asiņošana, akūti žultspūšļa un aizkuņģa dziedzera iekaisumi.

Raksturīgākās šo slimību pazīmes: sāpes, vemšana vai slikta dūša, nenoiet gāzes, neiziet vēders. Visas pazīmes

Stingumkrampji

Sākusies intensīva lauksaimniecības darbu un mežu apsaimniekošanas sezona. Medicīnas speciālisti brīdina iedzīvotājus no iespējam inficēties ar stingumkrampjiem. Tā ir bīstama slimība. 1991. gadā ar to miruši trīs cilvēki. Paredzams letālo gadījumu pieaugums šogad.

Cilvēka inficēšanās notiek, stingumkrampju bacīliem nonākot brūcē un kļūstot tur patogēniem, t.i., izdalot toksīnu, kura rezultātā attīstās muskuļu krampji, balsenes spazmas un centrālās nervu sistēmas paralīze un bieži iestājas nāve. Bacīlis atrodas augsnē. Saskarē ar to cilvēks saslimst. Republikas teritorijā, pētot augsni, konstatēta bacīļa izplatī-

vienlaikus var arī nebūt, izņēmums ir asiņošana no kuņģa un zarnu trakta. Tā parasti norit bez sāpēm, bet novērojams vispārējs vājums, asins vemšana (reizēm līdzīgi kafijas biezumiem) vai asins izkārnījumos (melnā krāsā).

Tādās reizēs nekavējoties jāmeklē ārsta palīdzība. Īpaši uzmanīgiem jābūt, ja ir iepriekš bijusi trūce, čūlas, žults akmeņi, izdarīta vēdera dobuma operācija, piedzīvotas vēdera traumas. Negaidiet, cerēdami, ka paliks labāk, nedzriet bez ārsta norādes zāles, nesildiet vēderu! Netērējiet laiku, un nekavējoties ejiet pie ārsta vai izsauciet ātro palīdzību. Dodieties uz slimnīcu paši.

Mēs, ķirurgi, jums palīdzesim!
Atcerieties, ja sāp vēders, meklējiet ķirurgu!

Andrejs Pavārs,
Latvijas Republikas galvenais
ķirurgs, ķirurgu asociācijas
prezidents

bas zonas paplašināšanās.

Stingumkrampju ieejas «vārti» — sīkas brūces, nobrāzumi, apdegumi, kriminālie aborti, narkotiku injekcijas. Visbīstamākās ir plaukstu un pēdu brūces, kuras nav savlaicīgi apkoptas. No saslimšanas pasargā tikai profilaktiskās potes. Imunitāte pēc potēšanas saglabājas 10 gadus. Traumu gadījumos jāsaņem profesionāla medicīniska palīdzība. Jāatceras iepriekš izdarīto pošu laiks, jāsauglabā izraksts. Ja ir aizdomas par saslimšanu, nekavējoties jādūdz mediķu palīdzība. Agrīna ārstēšana dod pozitīvu efektu.

Latvijas Higiēnas un epidemioloģijas centrs

👉 Pārdod

govī. Zvanīt 31223;

* * *

arklu, velosipēdu. Tālrunis 23435;

* * *

grūsnu teli. Tel. 38720;

* * *

govī. Telefons 59320;

* * *

govī, grūsnu teli un ZIL-130 riepas. Tel. 18328;

* * *

automašīnu KAZ-4540 (dizelis), iespējami maiņas varianti pret vieglo automašīnu. Zvanīt 17666 pēc 21;

* * *

automagnetolu «Ferrari» ar skaļruņiem par 2800 rbļ., radio par 1000 rbļ., skaļruņus (2 gab.) par 700 rbļ. Tel. 43901.

👉 Maina

divistabu dzīvokli Preiļos (balonu gāze) pret trīsstabu ar piemaksu. Visi ar ērtībām. Tel. 22997.

Aglonas pagasta «Ilzezers» trasē 13. jūnijā plkst. 12 notiks LR čempionāta 3. posms autokrosā bagijiem.

Aicinām tirgotājus un skatītājus.

PAJU SABIEDRĪBA «PELĒČI»

paziņo, ka ir saņemti
iesniegumi par

- Ārdavas mehānisko darbnīcu,
- Ārdavas telu kūts,
- kombainu,
- traktoru,
- mašīnu

atsavināšanu.

Preiļu sagādes un ražošanas apvienība

PĀRDOD

desu ražošanā neizmanto-
tās cūku ādiņas un cīpslas.

Izziņas pa

tel. 22230, 22440.

Aglonas ģimnāzija

uzņem audzēkņus

1992./93. mācību gadā no

1. līdz 9. klasei.

Iesniegumus jāiesniedz
skolas darbvedībā līdz

25. jūnijam.

**Jelgavas eksperimentāli
mehāniskās rūpnīcas**

**Varakļānu cehs
Dārzu ielā 1**

PĀRDOD

- tosolu 5 l iepakojumā, cena 110 rbļ.;
- apkures radiatorus, cena 350 rbļ.;
- betona maisītāju, cena 15000 rbļ.;
- sienas bloku vibroformēšanas agregātu, cena pēc vienošanās;
- kultivatoru UK 2,8, cena 12500 rbļ.

Samaksa skaidrā naudā.

*Izziņas pa telefonu Varakļāni
66390, 66385.*

Ai, ticiet, draugi, cik tas ir grūti,
Mijoto cilvēku zemītei dot!
Izsaku visdziļāko pateicību radiem,
draugiem un kaimiņiem, kas pavadīja
Miervaldiņu smiltājā.

Anna Medne

Tukša paliek lauku sēta,
Tukša paliek istabiņa.
Apklusuši tēva soļi,
Nava tēva padomiņa.
Izsakām dziļu līdzjūtību Ludvigam
Laizānam sakarā ar TĒVA nāvi.
Preiļu SCO galdnieki

Pelēki lauki un pelēka debess,
Pelēks ir latviešu zemnieka mūžs.
Mūžīgi dzen tas vagu pēc vagas,
Kamēr to pašu ar velēnu sedz.
Izsakām līdzjūtību Bronislavam
Laizānam, TĒVU smiltājā izvadot.
Lopkopības speciālisti

Mījo tēt, cik ļoti grūti
Tevi zemes klēpim dot,
Atvadoties sveikas sūtiit,
Dziedāt dziesmu pēdējo.
Z.Purvs
Dalām būdu smagumu ar
priekšsēdētāju Jāni Laizānu, TĒTI
smilšu kalniņā guldot.
Speciālisti

Gan sāpju dienas, gan saules rīts —
It viss tiek klusi zemē līts.
Izsakām dziļu līdzjūtību Imantam
Babrim, VECTĒVU smilšu kalniņā
izvadot.
SK «Cerība» kolektīvs

Tev, kas milējis šo zemi,
Viņas klēpī mūža miegs lai saldš.
Izsakām līdzjūtību Bronislavam un
Jānim Laizāniem, pavadot TĒTI smilšu
kalniņā.
Lauksaimniecības pārvaldes kolektīvs

Mūžs nostaiģāts zem egļu torpiem
zaļiem,
Nu aiziet atpūsties zem skuju
vainagiem,
Te paliek putnu svilpe, aļņu taures
skajās
Pie saules rītiem, rasā mirdzošiem.
O.Skuja
Skumju brīdī esam kopā ar mūsu
priekšsēdētāju Jāni Laizānu, TĒTI
smilšu kalniņā izvadot.
P/s «Vārķava» valde un arodkomiteja

Tēva izstaigātās takas
Preī saulei vedīs jūs,
Un no tēva raktās akas
Spēks un veldze dzīvei būs.
Izsakām līdzjūtību Bronislavam
Laizānam, no TĒVA uz mūžu
atvadoties.
P/s «Druva» speciālisti

Paver plaukstas — sūra mūža stāstu,
Ļauj, lai piespiežu un noskūpstu es tās,
Ļauj, lai es tās silti, silti glāstu,
Kā tās mani kādreiz bērībā.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Bronislavam Laizānam, no TĒVA uz
mūžu atvadoties.
Paju sabiedrības «Druva I» kolektīvs

Mūža saules dienas beidzas,
Dusēt aiziet tēva sirds.
Izsakām līdzjūtību Jānim Laizānam
sakarā ar TĒVA nāvi.
Upmalas pagasta valde

Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
Lai tēva miers tev jaunu spēku dod.
Lai labā, apklususi sirds vēl ilgi
Teic padomu un ceļa maizi dod.
Dalām būdu smagumu ar Bronislavu
Laizānu, TĒVU smiltainē izvadot.
Paju sabiedrības «Druva I»
arodkomiteja

Tikai atmiņas klusas
Kā mīļi un zināmi soļi
Palicējiem
Visu mūžu skan blakus.
Izsakām dziļu līdzjūtību Pēterim
Elstam, BRĀLI Leonardu pavadot
smilšu kalniņā.
Lauksaimniecības pārvaldes kolektīvs

Mums, kas tevi pazinām,
Tava gaisma līdzī tes.
Salas skolas skolotāji un skolas biedri
izsaka visdziļāko līdzjūtību Elzai,
Mārim, Inesei Elstiem, VĪRU un TĒTI
pāragri smiltājā izvadot.

Skumstam līdzī Anitai Loginovai,
MĀMUĻU smiltājā izvadot.
Preiļu folkloras teātris

Dzimitās zemes dažas pēdas
Tagad tavas mājas, māt.
Izsakām dziļu līdzjūtību Marijai
Pastarēi un Anitai Loginovai sakarā ar
MĀTES nāvi.
Kaimiņi

Cik salts šis rīts —
Klau, vēji staigā,
Un kaut kur izgaisusi
Tēva balss...
S.Sīle
Skumstam kopā ar Jāni Babri, TĒVU
smiltājā pavadot.
Ražošanas apvienības
«Ražība» kolektīvs

Pār tavu dzīvi mūža vakars klājes,
Miers auklēs rokas, darbā gurušās.
P.Priede
Izsakām dziļu līdzjūtību Nellijai
Staškevičai, MĀTI kapu kalniņā
izvadot.
Lauku feldšeri
Metodiskā kabineta darbinieki

Šie pavasara vēji brāzmojošie
Ir tavu elpu pārrāvuši pušu,
Un zilās debesis un stari spožie
No tavām acīm gaismu aiznesuši.
A.Elksne
Skumju brīdī esam kopā ar Inesi
Romanovsku, no MĀMIŅAS uz mūžu
atvadoties.
Darba biedri

Ik pavasari ābeles vēl dziedēt sāks,
Tik mīļā māmuļa vairs ciemos
neatnāks...
Dalām sāpju smagumu ar Rutu
Kirilovu, no MĀTES atvadoties.
Statistikas nodaļas kolektīvs

Prom aizejošo neatsaukt, mēs zinām,
Un sevī satumstam, kad diena riet.
Mēs bieži saulei māti pielīdzinām
Un vienmēr ticam — viņa neaiziet...
J.Osmanis
Kad aprimuši mīļās MĀMIŅAS soļi un
bērnu sirdīs iegūlusi visdziļākā sāpe,
esam kopā ar dzimtsarakstu nodaļas
vadītāju Anitu Loginovu.
Preiļu rajona TDP

Saņem, labā zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņu,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Esam kopā ar Mariju Pastari viņas
lielajās bēdās, kad MĀMUĻAS dzīves
ceļš izbeidzas baltajā smilšu kalniņā.
Pilsonības un imigrācijas
departamenta kolektīvs

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PASVALDĪBAS UZNĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Reģistrācijas apliecība № 0091.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma grāmatvedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils tipogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne. Pas. 851 Metiens 7099 eksemplāri (latviešu izdevumam 5579, krievu — 1520).